

Leto IX.

V Ljubljani, 19. aprila 1913.

Štev. 4.

Cenjenim našim bravkam,

katero nam bodo do konca aprila poslale največ listkov iz Kolinskih zaboječkov v dokaz, da so pridne odjemavke Kolinske kavne primesi, smo določili kot nagrado sledeče slovenske knjige:

Jurčič: **Jurij Kozjak**;

Kersnik: **Rošlin in Vrjanko**;

Trdina: **Bajke in povesti I.**

Deset slovenskih gospodinj, ki nam pošlje do konca meseca aprila največ listkov iz Kolinskih zaboječkov, dobi po eno gori imenovanih slovenskih knjig, in sicer na izbiro. Zbirajte torej pridno Kolinske listke in pridno nam jih pošiljajte!

»Slovenska Gospodinja«.

RUDYARD KIPLING:

Riki-tiki-tavi.

(Dalje.)

»**S**tane mi edino glava; v glavo moram ugrizniti nad vratom, in ko enkrat zgrabim, na noben način več izpustiti.«

Postal je še in gledal z rdečimi očmi na spečega Naga, nato pa... nato je skočil. Glava je ležala ob steni posode, Riki je

imel torej en trenutek časa, da se je oprl ob vrč in ugriznil, da je začutil zgornje in dolnje zobe skupaj. In zdaj se je začel boj. Nag je sukal in tresel in metal Rikija semtertja, kakor pes podgano — gor do stropa in spet dol na tla — proti stenam in proti banji, v velikih kolobarjih in v kratkih krčevitih stresljajih. Pa v Rikijevih očeh se je svetila rdeča togota in Riki ni izpustil, držal se je kakor klòp na velikem truplu, ki se je metalo silovito semtertja in votlo tolklo ob stene in ob kopalno banjo. In vkljub udarcem, ki jih je dobival, je Riki vedno tesneje in tesneje stiskal zobe skupaj, kajti bil je tudi pripravljen na to, da ga zbije Nag do smrti, toda svoji familiji na čast je hotel umreti s stisnjenimi čeljustmi. Bil je že napol omamljen in vsi udje so ga boleli, kar se zabliska za njim in silno zagrmí po sobi. Začutil je, da mu vroč zrak jemlje sapo in da mu ogenj smodi dlako. Veliki mož se je bil namreč prebudil od nenavadnega hrušča in trušča in je izstrelil svojo dvocevko na Naga ravno pod njegov široki vrat.

Riki-tiki pa se je še vedno držal strepetavajočega trupla z zaprtimi očmi in stisnjenimi čeljustmi; bil je čisto prepričan, da je tudi sam mrtev. Veliki mož ga je hotel pobrati, pa Riki ni izpustil, dokler ni mož kačje glave z nožem odločil od trupla. Zdaj šele je odprl Riki svoje čeljusti in izpustil Nagovo glavo, ki je padla z velikim ropotom na tla.

»Slišiš, Ana,« je zaklical mož. »Spet naš mungos! Zdaj je mala živalca rešila življenje nam vsem.« Tedijeva mama je prišla vsa bleda in že strmela na krvave ostanke Naga. Riki-tiki pa je odkrevljal v Tedijevo spalnico in se skobacal le s težavo na posteljo. Najprej si je napravil v blazinicah mehko gnezdo, potem se je pa vso noč pretegoval in lizal in skrbno preiskoval, če mu ni Nag polomil vseh kosti v telesu.

Ko je prišlo jutro, se je čutil sicer še vedno precej otrplega, vendar je bil pa prav zadovoljen sam s seboj. »Zdaj mi preostaja še Naja,« tako je premišljeval, »in boj z žensko je hujši, nego boj s petimi možmi. Pa še mladiči, ki sta stara dva o njih govorila, se lahko izvalé vsak čas. O joj, kako hiti čas, niti trenutka ne smem zamuditi, takoj moram k Darziju!«

Riki ni počakal niti zajtrka, ampak hitro tekkel k onemu trnovemu grmu, kjer je že Darzi na vse grlo prepeval zmago-slavno pesem. Novica, da je poginil Nag, se je bila že raznesla po vsem vrtu; kajti sluga je že na vse zgodaj vrgel mrtvo truplo na smetišče.

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

»O, ti neumni šop perja!« je zaklical Riki nejevoljno. »Ali je zdaj pravi čas, da delaš tak šunder?«

»Nag je mrtev — je mrtev — je mrtev!« je pel Darzi. »Budni, hrabri Riki-tiki ga je zgrabil za glavo in ga ni izpustil. In veliki mož je vzel grmečo puško — bum-bum — in razstrelil Naga na dva kosa. Juhej! Nič več ne bo žrl mojih mladičev!«

»O tem nihče ne dvomi!« je zaklical Riki nestrpno. »Ampak kje za boga je Naja?«

»Šla je h kopalnici in klicala Naga! ... in prišel je ven mogočni Nag na koncu metlišča ... črni sluga ga je odnesel in ga vrgel na smetišče. O, slavimo, opevajmo čudovitega, rdečeokega ubijavca kač, velikega kralja Riki-tikija!« In Darzijevo malo grlo se je napolnilo z novim navdušenjem in žvrgolelo nove slavo-speve, da se je razlegalo po vsem vrtu.

»No, če bi le mogel do tvojega gnezda gor, jaz bi te že naučil pameti!« je kričal Riki, »ti neumni stari meh, ti! Vsaka reč ob svojem času! Tega pa ti menda ne razumeš. Tebi se pač ni treba ničesar bati, tam gori v svojem gnezdu, meni tu doli pa gre za kožo, boriti se mi je na življenje in smrt. Miruj s svojim kljunom vsaj eno minuto, Darzi!«

»Za velikega, slavnega kralja Riki-tikija storim vse,« je dejal Darzi. »Kaj mi ukazuješ, ti, premagavec strašnega Naga?«

»Kje je Naja? Vprašal sem te že dvakrat.«

»Na smetišču pri mrtvem truplu svojega soproga. Velik je kralj Riki-tiki s svojimi nepremagljivimi zobmi.«

»Pojdi k vragu s svojim kraljem in njegovimi zobmi. Ali mi znaš povedati, kje ima Naja skrita svoja jajca?«

»V vrtni gredi za melone čisto blizu zidu — tam — kamor sijejo solnčni žarki od jutra do večera — pod velikimi listi — tja je skrila jajca pred tremi tedni.«

»In tebi se dozdej ni zdelo vredno, da bi mi bil to povedal? Blizu zidu, praviš?«

»Riki-tiki ... pa se vendar ne boš lotil jajc?«

»Iz teh jajc se bodo izlegle mlade kobre, in te mlade kobre bodo požrle tebe in tvoje otroke. Darzi, če imaš le za groš pameti, boš zdaj-le letel k smetišču in se boš delal, kakor da imaš zlomljeno perut in izvabiš Najo sem k temu grmu. Jaz moram k oni gredi; dokler pa se nahaja ona blizu hleva, me lahko zapazi.«

Darzi je imel več srca, nego pameti, in v njegovi majhni glavici je imela vedno samo ena misel prostora. Ker je vedel, da

se izvalijo Najini otroci prav tako iz jajc kakor njegovi, se mu je zdelo, da bi bila velika krivica jih umoriti. Njegova žena pa je bila bolj pametna in ni nič kaj dosti razločevala med kobrami in jajci od kobre. Zletela je iz gnezdeca in pustila Darzija tam, da bi grel mladiče in lahko končal svojo zmagoslavno pesem o Nagovi smrti. Darzi je bil v marsičem ljudem prav podoben.

Njegova ženka pa je tačas letela k smetišču in milo čivkala: »Oh, moja perut je zlomljena! Ta grdi deček iz hiše je vrgel kamen vame!« In frfotala je okoli prav obupno, čisto pred Najinim nosom.

Naja je vzdignila glavo in sikala: »Oho, ali si ti, ti poniglava pritlikavka? Ti si svarila Riki-tikija, ko sem ga hotela končati. Resnično, prav slab prostor si izbrala za svojo žalostinko.« In pomikala se je naprej po odpadkih in smeteh. (Konec prih.)

A. M. K.:

Josipina Turnogradska.

Njeno življenje in delo.

(Dalje.)

Uvrednosti narodnega pesnika je vladalo takrat še visoko mnenje. Lovro Toman je predlagal, naj se zbere vsako leto slovenski narod na Bledu in naj venča svojega najboljšega pesnika. (Pozneje se je res vršila Tomanova slavnost na Bledu.) Z Lovrom Tomanom je bilo ozko združeno življenje Josipine Turnogradske, ki je postala njegova žena.

S tem smo podali ozadje k življenju in delu Josipine Turnogradske: Domače literarne smeri, narodna vzgoja, slovanski odmevi, važni časovni dogodki: romantika, zgodovina, narodno probujenje; to so uplivi dobe.

Josipina Turnogradska je pravi pomladanski cvet naše narodne romantike. Ako pomislimo, da imamo do te dobe šele eno večjo originalno slovensko povest (Cigler: Sreča v nesreči, l. 1836) in prve poizkuse slovenske proze in da ni imela tedanja literatura nobene skupne smeri — ta doba pomeni kipenje, prehod — se moramo čuditi mlademu njenemu talentu, ki je našel svojo pot dela in je ustvaril, kar je zahtevala doba. Značilno je pri tem, da je bobneče domoljubno pesništvo ni zvalo — nad vse

Zahtevajte Molinsko cikorijo!

je ljubila — Prešerna. Kar je v njenih spisih mladega, naivnega, nepopolnega — to je posledica napačnih vzorov in nazorov — ki so veljali v njenem času za edino prave. Pod ugodnejšimi pogoji bi se bil brez dvoma lepše razvil njen talent.

Dogodki l. 1848. so zelo uplivali na mlado razvito deklico, kajti njena vzgoja ji je dala podlage, da je pojmovala preobrat, ki se je vršil v Avstriji. V tej dobi, ko se je na vseh straneh začelo gibanje za prebujanje naroda, je tudi Josipina Turnogradska prijela za pero. L. 1851. je prinesla »Slov. Bčela« že v februarški številki njen prvi tiskan spis: »Nedolžnost in sila«. — Tega leta je bila Josipina v Gradcu in je sodelovala pri slovenski veselici. »Slov. Bčela« prinaša v aprilovi številki poročilo pod naslovom »Zmes«: Slovenska »beseda« v Gradcu 23. marca 1851. Na veselici je vladalo veliko navdušenje — imela je slovanski značaj, pele so se Potočnikove in Riharjeve pesmi — pa tudi poljske in češke pesmi. Poročilo pravi, da je bila to »perva« slavjanska beseda v Gradcu. — »Velika izvoljena množica je polnila dvorano. Veliko slavnih Slavjanov, gorečih rodoljubov in visokorodnih družin, kakor tudi veliko tujcev je bilo zbranih. Vsi so z veselim zadovoljnim srcem besedo zapustili z voščilom, da bi ji kmalo druga sledila. In šli smo navdušeni dalje; zdelo se mi je lepše nebo, vse prijetnejše, — vse bolj domače — o j čudna moč je v pesmi maternoga milokrepkoga jezika! Mura se mi ni več tak mutna zdela; bolj glaseča, bolj bistra je veselo gonila naprej dirne valove v Slavjansko Savo z veselo novico, ki jo je sprejela z svojega brega. Zdelo se mi je, da se je »Gradec« bolj mogočno oziral na prelepo okolico, kakor ob časih, ki so Slovenci si krog njega mesto »gradili« — in ko so o njem slovenske pesmi se razlegale in slovenske orožja šumele. — Sladek, bezkončno sladek spominj je vsakomu Slavjanu ostal na »besedo«, ki je tak lepo vse bratske narode Ene majke složila . . . Vse je bilo jedino. — Zato hvala vam in slava slavjanski mladenči, in rodoljubi, ki ste v čast matke svoje povzdignili glas z zavestjem, da glas je vlekel za Orfeom kamneja in drevje in morje, da glas Amfiona je sestavljal skale v zidovje, gradil mesta, da glas ima čudovitno moč. Ne vpehajte tedaj — začetek je slaven. Vlečite nazaj iz naročja tujstva zgubljene ovčice na serce matere rodnice. Zgubljene ovčice! Oj žalostnega serca moram obstati, da jih je še tudi tukaj mnogo zanikernih pozabljivcev, da so jih slavjanske matere rodile — o silno veliko! — Pa zadosti te grenke kapljice; naj ne gnusi

Zahtevajte Molinsko žitno in sladno kavo!

čistega veselja »perve besede.« Tako poroča Zoridan o tej besedi. Citirali smo te stavke zato, ker kažejo mišljenje in navdušenje te dobe.

Na tej veselici je sodelovala tudi Josipina Turnogradska. Poročevavec piše o tem (po četveropevu »Strunam« besede dr. Prešerna, napev Kamila Maška) »Sledila ji je« (namreč pesmi) — »pazi moja ljuba čitateljka — prekrasna — iz serca spevana pesem od »Josipine Turnogradske«, iste Slovenke, zveste verle hčere matke Slave, ki ti je že v »Bčeli« v dveh prelepih povesticah medka svojega serca ponudila. Navdana je božjega duha, objeta višjega nadušenja, blagoga in krepkoga serca ta vneta Slavjanka, — to priča zopet nje pesem »občutki« na besede L. Toman. Nje glas oživuje v besedah izrečene mertve »občutke« in se vliva v persi, ki redijo prečudno, neizrekljivo hrepenjenje, kakor bi um prostil cesto, kakor bi bil um kazal, kakor bi ga v glasih — izrekel. Tako je dopadla — da se je morala ponoviti. — Slava, ti blaga Slovenka. Naprej in naprej izgled in zvezda svojim sestricam prepevaj, govori, sveti, da jim zbudiš neskončno moč rodoljubja, da postanejo tebi enake, kinč in veselje — domovine! —« Iz tega poročila razumemo marsikaj. Josipina je bila glasbeno izobražena in sodelovanje na takih slavnostih je moralo povzdigniti njeno navdušenje za slovensko stvar.

V tej dobi se je Josipina seznanila tudi z Lovrom Tomanom. Lovro Toman je bil takrat slaven in znan po svojih »Glasih domorodnih«, ki so izšli 1849. l. Bilo mu je takrat 22 let (rojen je l. 1827.) in je bil tip navdušenega narodnega študenta. L. 1852. je prišel k finančni prokuraturi v Ljubljano in se je hotel čez tri leta posvetiti odvetništvu. Slišali smo, da je Josipina v Gradcu pela Tomanovo pesem — njegovo ime ji je bilo torej dobro znano — in tudi Tomanu preddvorska gospodična pisateljica ni bila neznana, saj je bil doma onstran Save v Kamni Gorici, torej ne daleč od Preddvora. Josipina je bila v tej dobi nežno krasno bitje, z idealno zunanostjo. — Ako pesem ne laže, je bila taka, kakor jo popisuje Toman v »Plamicah I.«:

Tanka kakor jelka,
mična ko gazelka,
jasna ko nebesa,
žarnega očesa,
mila kakor luna,
glasna kakor struna,
zlahtna kukavica,

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

čista golobica,
 rožica cveteča,
 duša hrepeneča,
 moja slava, moja Vila,
 to je moja ljuba mila.

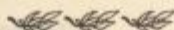
Tako se je torej spomladi l. 1852. začela ljubezen. V »Glasovih ljubezni« je Toman opeval to ljubezen; tam poje o »cvetici«:

Raste mi cvetica krasna,
 v solnce vedno se obrača,
 ljubi le nebesa jasna,
 žarkom vso ljubezen vrača;
 in ko solnce žarke skrije,
 rožica solze pretaka,
 dokler solnce ne prisije
 in raduje stvar se vsaka.

Roža, moje srce zvesto,
 Tebi — solncu — vedno vdano
 v srečno se obrača mesto,
 kjer te vidit jim je dano,
 le za tabo gre želeče;
 žalostno je, če se skriješ
 jasni pa se hrepeneče,
 kadar zopet mu posiješ.

Take in podobne pesmi ljubezni čitamo pri Tomanu. Ona pa jih ni — pisala, dasi je bila pesniško nadarjena. Iz te ljubezni je bila l. 1853. poroka. Lovro Toman in Josipina Turnogradska sta za svojo dobo gotovo najzanimivejši par, kajti on je bil vzor rodoljuba, in ona vzor navdušene Slovenke. Poročila pravijo, da je bila njiju ljubezen zelo lepa in zakon zelo srečen. Nimamo vzroka dvomiti niti o enem niti o drugem — dasi od njene strani nimamo nobenega pisanega dokaza kake posebne sreče. Pisala je prav v tej dobi marljivo svoje povestice, in nikjer ni najti odmeva prekipevajočega čuvstva, ki bi govorilo o lastni sreči . . . To tajnost skrivajo njena doslej neizdana pisma. Toman je odšel s svojo ženo v Gradec, ker je hotel dovršiti studije. Tu je imela Josipina mnogo prilike, da se je posvetila umetnosti. Zanimala se je tudi za javno delo. Njen dom je bil zbirališče rodoljubov. Zahajal je k njim Muršec in drugi . . . In že je bil konec. Umrla je 1. junija l. 1854. in je pokopana pri sv. Lenartu v Gradcu. Njena smrt je vzbudila mnogo odkritega sožalja. Časopisi so tožili nad njenim grobom. Mladi Stritar ji je zapel nagrobnico*). Umrla je prva in tedaj najboljša — slovenska pisateljica. (Dalje prih.)

*) Gl. »Ljubljanski Zvon«, l. c.

Našim malčkom

ZOFIJA PODLIPSKA:

Nebeška Rosa.

(Dalje.)

Vtistem času je dovršil stari tkalec velik kos platna iz preje, ki so jo napredle babica, mati in hčerka, pravzaprav varovanka. In ker se je moralo platno prav kmalu oddati platnarju, je hitel tkalec, da bi se belilo še ob mesecu, katerega žarki — kakor znano — zelo vplivajo na beljenje platna in tudi drugih predmetov.

Babica se je tega dela bala, Urška pa se je nanj veselila kakor na kak ples.

Bilo je pozno v poletju in solnce je še zelo gorško sijalo. Vse je bilo dobre volje, samo babica, ki se je sicer pri beljenju platna kar pomladila in je veselja kar poskakovala, je bila to pot nenavadno zamišljena in v skrbeh.

Platno je bilo torej razloženo in škropljeno. Solnce in mesec sta sodelovala, da bi bilo lepše. In to pot se je delo prav imenitno obnašalo, kajti zjutraj je vselej padlo mnogo rose. Ta je imela nenavadni učinek na belino platna.

Šlo je torej vse po sreči, in Urška je veselo obračala, škropila in obskakovala platno. Samo po vodo ni smela hoditi k reki. To je bila naloga fantov, vnukov.

In nič sumljivega se ni pokazalo na bregu, niti zvečer, niti po noči, niti po dnevu. Samo Urška je videla večkrat zgodaj zjutraj nekaj belega, lahnega, komaj vidnega nad platnom plavati. Iz tega belega oblčka se je dvigala roka, bela kakor mesec. Držala je nenavadno lep vrček, iz katerega so kapljale lahne drobne kapljice. In v kratkem sta bila travnik in platno rosna. In potem je ta roka pomigala Urški, in njej je bilo tako mило in prijetno pri srcu, da so jo oblile kar solze sladkosti.

»Danes zvečer pa lahko to platno vzamemo z belišča,« je dejal stari tkalec za par dni. »Platnar pride prav kmalu, in treba mu ga bo dati suhega in zloženega. Pa vzemimo torej platno z belišča v božjem imenu!«

Zahtevajte cikorijo

Tako je dejal zjutraj. Ko je izgovoril, se je oglasil nek zategel glas od vode.

»Kaj pa je to!« je zaklical. »Ali se bo morda izpremenilo vreme? Ali je bil oddaljen veter? Tu se vendar ne giblje niti bilka!«

»Ni bil veter,« je odgovorila babica in je gledala v ono stran, od koder je prišel glas. Reka je mirno podila svoje valove okoli strmih skal, kakor bi viharja še nikoli ne bila videla. Bila je višnjeva kot nebo, ki se je v nji ogledovalo, kakor v gladkem zrcalu. Včasih je poskočila iz vode ribica, pa je spet pljusnila v vodo. Vsi so pogledali tja.

»Ne, veter ni bil,« je ponovil tkalec. »Kaj pa je bilo?«

»Morda je bil on,« je pomislila Urška. Pri tem je pogledala babico in zdelo se ji je, da tudi ona tako misli.

»To je rib in ribic!« se je veselil tkalec. »To bo imel sin dober lov!« Naenkrat je pogledalo iz vode nekaj velikega, pa je takoj spet pljusnilo v vodo.

»Ali je bila riba?« je začuden vzkliknil tkalec. »Še nikoli nisem videl takega telesa!«

»To je bil on! O Bog, kako je grozen!« je zašepetala Urška in spet se je srečal njen pogled s prestrašenim babičinim pogledom. Dedu pa nista rekli ničesar in sta jeli pregledovati platno. Bilo je vlažno od rose in solnce je že spet nanj sijalo. Tkalec je zadovoljno hodil sem ter tja, roke na hrbtu; naenkrat je zaklical:

»Glejmo no, kdo sem prihaja! In kod jo je danes zavil tam po skalni pešpoti! Naš prijatelj platnar je. No, nič ne škodi, da že prihaja. Pa spravimo platno takoj, v dveh dneh ga pripravimo, in on ostane rad pri nas. Pa glejte, kako težko gre! Seveda breme ima na hrbtu, pa star je že; za božjo voljo, da bi se le ne spoteknil, ko ni vaje naših potov. Zdaj, zdaj bi bil kmalu padel dol, in doli, ravno pod njim je »Hudičev vrtinec!«

»Grem mu naproti,« je vzkliknila Urška, in že je tekla tja... Zaman je spenjala babica roke in klicala: »Ne hodi, Urška, ne hodi! Kdo drug naj gre! Kdo drug, le ti ne!«

Urška je bila že tam. Lahno stopa platnarju naproti, podaja mu roko, da bi ga vodila, kjer je bila stezica najožja. Komaj se je on prime, že se spotakne, pada, drči, nje ne izpušča in — naenkrat sta padla oba ravno v »Hudičev vrtinec«...

V tistem času je plaval po reki plav. Zvezana bruna, iz katerih je bil sestavljen, so se lesketala v solnčnem svitu, kakor

čisto zlato. Plavci so udobno ležali na plavu, kajti dela niso imeli. Prepevali so in pripovedovali so si. Med njimi je bil tudi mladi Simon, ki so ga bili krstili za Blažeta. Zdaj so pripluli h kraju, kjer se začenjajo vrtinci, slapovi in nevarne skale. Plavci so vstali, prijeli za vesla in drogo. Prenehali so pripovedovati. Vsaka skala in vsak vrtinec ima tu svoje ime. Danes pa so pluli dosti mirno, ker je bila voda tako tiha in ni bilo niti najmanjše sapice.

Samo Blaže je postal naenkrat žalosten, pa še sam ni vedel zakaj. Še pred trenutkom je bil najveselejši med vsemi; strahu pa ni poznal nikoli, niti ob najhujšem viharju. Kaj je torej bilo? Kakor bi mu padla nekaka megla na oči. Zdelo se mu je, da ga nekaj vleče na kraj plava. Tovariši so mu klicali: »Blaže, ali bi rad padel v vodo?«

On pa jih ni slišal. Ni se mogel ustaviti sili, ki je nanj vplivala. Bil je kakor v sanjah.

Plavci so se kar bali, ko so ga gledali, kajti nagibal se je kakor bi hotel skočiti v vodo. »Saj smo pri »Hudičevem vrtincu«, Blaže,« so vpili, »čuvaj se za božjo voljo!«

On pa je, kakor bi bil ob pamet, skočil s plava na skalo, ki je štrlela iz vode. Čudno je bilo, da ni padel v vodo in se je mogel na skali obdržati.

(Dalje prihodnjič.)

To in ono.

Koklja.

Bliža se doba, ko je treba spet nasaditi jajca. Kako vesela je gospodinja, če se ji iz vseh jajec izležejo zdravi, lepi piščanci, kako je pa tudi žalostna, če so njene nade prevarane. Seveda bi bilo v tem slučaju napačno »vreči puško v koruzo«, bolje je odstraniti napake. Vzrokov, da se iz jajec niso izlegli piščanci, je seveda več. Morda je kokoši veliko, petelin pa samo jeden in še ta star. Morda so bila jajca stara. Morda se gospodinja med valjenjem ni dosti brigala za kokljo. — No kratkomalo, par dobrih svetov ne bo škodilo!

Najprej par besed na splošno! Če pride človek pri nas na kmete, pa si ogleda gojitev perutnine, mora biti nezadovoljen. Kurnik je vse mogoče, le ne kurnik. Umazan, zanemarjen, poln

mrčesa, tako da je kokoš vesela, če ji ni treba biti v njem. Marsikatera gospodinja misli, da je vse storjeno, če vrže kokošim sem ter tja par zrnec in pobere z gnezd jajca, in še ta morda samo enkrat na teden. Za vse drugo se ne briga. Seveda ni potem s kokošmi nobenega dobička. Saj gospodinja niti ne ve, katera kokoš nese, katera pa ne. Če se boš za kokoši bolj brigala, ti bodo prinesle marsikateri groš v hišo!

Zdaj pa k stvari! Jajca nasaditi je najbolje v marcu ali aprilu. Nasaditi prej ni dobro zaradi mraza, pozneje pa tudi ne, ker bi se potem mladi piščanci skubli prepozno v jeseni, ko je že mraz. Ko imamo kokljo, si preskrbimo jajca. Obrnimo se na dobrega gojitelja kokoši, ki nam bo poslal jajca kake dobre vrste. Ko jajca pridejo, se ne smejo takoj nasaditi, temveč se puste en dan ali dva ležati; vsakega pol dneva jih obrnimo! Najboljša so jajca navadne velikosti, ne prevelika, ne premajhna. Lupina naj bo cela, gladka in brez šivov. Jajca ne smejo biti starejša nego 14 dni. Če nasadimo zgodaj, naj ne bo več nego 9—11 jajec, pozneje jih je lahko več. Vedno pa pazimo, da koklja vsa jajca dobro pokrije.

Gnezdo je najbolje napraviti na tleh, to pa zato, da pride do jajec potrebna vlaga. V zemljo napravimo kotlino, lepo jo posteljemo s slamo ali senom in dobro posipljemo s praškom proti mrčesu.

Za kokljo izberemo kokoš, ki je mirna pa ne plaha, da nam ne razbije jajec ali celo ne uniči mladih piščet. Koklja mora biti zdrava. Predno jo nasadimo, jo dobro naprašimo s praškom proti mrčesu in temeljito pregledamo. Pretežko kokljo nasaditi ni dobro. Perje, ki ga ima koklja morda na nogah, postrizemo.

Da se najé, mora koklja vsak dan na 10 do 20 minut zlezti z gnezda. Včasih se dogodi, da dolgo ne gre nazaj. Zaradi tega nam ni treba biti v skrbeh, kajti zgodilo se je, da koklja cel dan ni sedela, in vendar so se izlegli piščanci. V začetku koklja zelo vztrajno sedi in se ne gre niti najest. Dobro je, da jo v takem slučaju denemo z gnezda. Tako se tudi navadi na nas, in v času, ko se izležejo mlada piščeta in je treba večkrat pogledati, se nas ne boji.

Za krmo ji dajemo samo zrno in čisto vodo. Zelenjave izpustimo. Ne pozabimo na apno, pesek in drobno lesno oglje, ki je dobro sredstvo proti boleznim prebavljivih organov.

Tako smemo pričakovati zdravega novega zaroda, s katerim bomo imeli veselje in od katerega bomo imeli korist.

Do dobra spoznale in preizkusile so že vse slovenske gospodinje izborno kakovost Kolinske kavne primesi. Vsaka, ki je le enkrat imela priliko poizkusiti to kavno primes, je morala priti do prepričanja, da se z njo ne more meriti noben kavni pridelek v nobenem oziru. Edina Kolinska kavna primes zadovoljuje v polni meri vse zahteve, ker daje kavi najizvrstnejši okus, najprijetnejši vonj in najlepšo barvo. To pa vse zato, ker je napravljena iz najizbranejših surovin po načinu, ki so ga strokovnjaki kot najboljšega spoznali. Že zaradi svoje nedosežne kakovosti zasluži Kolinska kavna primes, da jo kupuje vsaka slov. gospodinja. Pa je še en važen vzrok, namreč, da je pristno domače blago. To se poleg drugega kaže tudi v tem, da Kolinska tovarna izdatno podpira s prispevki vsa naša važnejša narodna društva, v prvi vrsti »Družbo sv. Cirila in Metoda«. Slov. gospodinje, smatrajte torej za svojo narodno dolžnost, da vedno kupujete samo izvrstno in pristno domačo Kolinsko kavno primes!

LISTEK.

Pri molžnji je neizogibno potrebna popolna snažnost. V tem oziru se zelo mnogo greši. Potem pa zvrčamo krivdo zaradi slabega mleka ali masla na slabo krmo! Hlev in živina morajo biti vedno lepo snažni. Pa smo pri nas že skoro vajeni, da so najbolj nesnažni. Pred vsako molžnjo se mora posoda za mleko dobro umiti z vrelo vodo in izplakniti. Kdor molze, si mora poprej roke umiti z milom. Pred molžnjo se mora vime umiti z mlačno vodo in obrisati s čisto cunjjo.

Starost golobov je prav lahko spoznati na prsni koži. Tam se svetlika meso mladih golobov belkasto, starejših rožnato, starih pa temnordeče.

Toplina pijač naj se giblje med 10° do 30° Celsija. Voda, ki ima 10° Celsija, je dovolj hladna, da nas v vročini osveži; čaj, ki ima 30° Celsija, je vroč dovolj, da nas ogreje.

Mlečna kislina proti raku. Proti raku predlaga znani angleški zdravnik Esimor kot dobro zdravilno sredstvo mlečno kislino. Predlaga uživati trikrat na dan po eno žlico raztopine mlečne kisline v razmerju 4 : 180. Po par dneh se je baje že pokazalo izboljšanje. Pri vnanjem raku predlaga Esimor vsak dan obkladek, namočen v enprocentni raztopini mlečne kisline. Nečemo trditi, da je do besede res, kar pravi zdravnik Esimor, omenjamo le to, da na Ruskem že od davnih časov rabijo kot domače zdravilo proti raku sir.

Strašila. Marsikatera nespametna mati straši otroka, če ne uboga: »Le počakaj, povem očetu!« »Dimnikar pride pote!« »Bab-bav te bo vzell!« Taka vzgoja je najslabeyša. Na ta način napravijo matere iz očeta dimnikarja i. t. d., bitje, ki se ga otrok boji. In bav-bav! Nespametne matere po nepotrebnem straše svoje otroke in si s takimi lažmi uničijo svojo avtoriteto. Mati naj svojih otrok nikoli ne straši, temveč jih takoj sama kaznuje, če je potrebno.

Oljnate slike se dobro očedijo z gobo, namočeno v vodi, kateri smo pridali nekoliko klorovega apna. Tudi zmes salmijakovega cveta z desetero množino vode očisti dobro oljnate slike.

Pri pretepu se petelini dostikrat do krvi ranijo na rožah. V takem slučaju najhitreje in najbolj gotovo ustavimo kri, če na rano položimo košček vate, namočene v železnatem kloridu. Pozneje pa namažemo rano z jodoformovim kolodijem. Seveda moramo tudi paziti, da petelina ne prideta več skupaj.

Če je konj spoten, mu ne škodi, če se napije mrzle vode, le da se potem tudi še giblje. Zelo previden pa mora biti človek pri napajanju spotenih konj, če niso nasičeni. Spotenemu pa ne nasičenemu konju ugasimo žejo najlozje, če mu damo parkrat po nekoliko sena, pomočenega v mrzli vodi.

Dobro sredstvo proti mrčesu pri psu je boraks. Psa okopljemo v mlačni vodi, v kateri je raztopljenega mnogo boraksa. Ta kopel odstrani ves mrčes in da dlaki lep lesk. Po kopeli psu kožo dobro odrgnemo in ga z gostim glavnikom počešemo. Dokler se ne posuši, ga pustimo na gorkem.

Nesreča pride

pravijo navadno, če zboli mož, reditelj družine, ter ga nadlegujejo razne bolečine, da se vleže k peči, ne more več delati za ženo in otroke in ne more ničesar več zaslužiti. Pameten človek pa ne tarna, ampak uporablja v takih slučajih izkušnje drugih.

Ne malo bi utegnilo našim čitateljem koristiti sledeče pismo, ki je je pisal Njegova ekscelencja Leon baron Freytag-Loringhoven, deželni svetnik Veselovega viteštva in carski-ruski državni svetnik v Arensburgu, Poveljniška cesta 5. otok Ūsel, pokrajina Livonija. To pismo se glasi: Za svojo dolžnost nasproti drugim ljudem smatram, da kjer le morem, priporočam izborni Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Opozoril sem na imenitno sredstvo študijskega prijatelja petrograjskega zdravnika in sem imel priložnost ozdraviti nekega drugega petrograjskega zdravnika, ki ima tukaj veliko kopališče za blatne kopeli, s Fellerjevim Elsafluidom revmatičnih bolečin v rami, ko so njegova lastna sredstva odrekla. Tudi neki zdravnik v Gdanškem v zahodni Prusiji uporablja v svoji praksi Fellerjev fluid in tako želim v blagor človeštvu temu izdelku vedno večje razširjenje in njegovemu izumitelju zasluženo slavo. Menimo, da bodo naši čitatelji tudi poizkusili s Fellerjevim fluidom z znamko „Elsafluid“, če bodo tožili o bolečinah. Iz izkušnje rečemo, da bodo potem sveži in sposobni za delo, ker, kakor smo pogostoma slišali, se ta izdelek obnese zoper različne bolečine, kakor trganje v ledju, bolečine v križu in členih, hrbtu in prsih. Ravnotako ga hvalijo zoper bolečine v grlu in bodeenje ob strani in prepričali smo se o zdravljenem, kašelj pomirjajočem in osvežujočem učinku. Tucat za poizkušnjo stane 5 K franko pri lekarnarju **E. V. Feller** v Stubici, Elsatrg 297. Hrvatsko.

— — — b.

Alojzij Vodnik
kamnoseška industrija
Ljubljana

Splošni kamenarski proizvodi
Krasne plošče za pohištva
iz 30 vrst svetovnih marmorjev

5000 K zaslужka

plačam onemu, ki dokaže, da moja čudežna zbirka

300 kosov za samo 6 K 50 v.

ni priložnostni kup in sicer: 1 prava švicarska **sist. Roskopf-pat. žepna ura**, dobro idoča in točno regulir. s pisмено 3 letno garancijo tovarne, 1 amerik. doublezlata verižica, 2 amerik. doublezlata prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlačena garnitura (manšetni, ovratniški in prsni gumbi) 1 amerik. žepni nož (5 delni), 1 eleg. bela kravata (barva bela po želji naj-novejše fazone), 1 krasna kravatna igla s similibriljantom, 1 krasna damska broša (zadnja novost), 1 koristna popotno-toaletna garnitura, 1 elegantna prava usnjata denarnica, 1 par amerik. boutonov z imit. draguljem, 1 pat. angl. vrem. barometer, 1 sal. album z 36 umetniškimi in najlepšimi razgledi sveta, 1 krasni ovratni in lasni koljer iz pravih orientalskih biserov, 5 indijskih proroških hudičkov, ki zabavajo celo družbo, in še 250 različnih predmetov, ki so v vsaki hiši potrebni in nepogrešljivi, gratis. Vse skupaj z eleg. sistem Roskopf žepno uro vred, ki je sama dvojnega vredna, stane **6 K 50 v.**

Dobi se po povzetju ali proti predplačilu (tudi znamke se sprejmejo) od:

J. GELB, razpošiljalnica Novi Sandec 204.

Če se naročita 2 zavoja, se **6 najfinejših platnenih žepnih robcev** zastonj pridene. Za neugajajoče denar brez vsega takoj nazaj, tako da je vsak riziko izključen.

Pozor!

50.000 parov čevljev! — 4 pari čevljev samo K 8-50.

Zaradi zastajanja plačil več velikih tovarov naročeno mi je bilo, veliko množino čevljev razprodati globoko pod ceno izdelovanja. Prodajam tedaj vsakemu

2 para moških in 2 para ženskih čevljev

za zavezati, usnje rujavo ali črno, galoširane z močnimi zbitimi usnjatimi podplati, elegantna najnovejša oblika. Velikost št. —. Vsi 4 pari stanejo samo K 8-50. Pošilja se po povzetju.

J. GELB, razpošiljalnica čevljev Novi Sandec 204.

Zamena dovoljena, tudi denar se povrne.

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhotu, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano.

Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

Redka prilika!

Neka tovarna, ki je trpela vsled povodnji, mi je poverila razprodajo rešenega blaga, več tisoč kosov krasnih, gorkih

flanelastih odej

najnovejših vzorcev in lepih barv. Vodni madeži se komaj poznajo. Odeje so primerne za vsako gospodinjstvo. Dolžina 190 cm, širina 135 cm. Razpošiljam po povzetju in sicer: **3 lepe flanelaste odeje modnih barv in vzorcev za 9 K, 4 odeje (konjske) za 10 K.** — Kdor bere to ponudbo, naj takoj naroči — in ne bo se kesal.

M. BEKERA, Nachod (Češko).

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavnica 8.000.000 K. Stritarjeva ulica št. 2 Rezerva fondi okroglo 1.000.000 K.

Podružnice v Spletju, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju
in agencija v Gradežu.

Sprejema vloge na knjižice
in na tekoči račun ter jih obre-
stuje od dne vloge po čistih

4 ³/₄ ⁰/₀

Prilporeča promese Tiskih srečk
:: Glavni dobitok 100.000 K. ::

Josip Glup

v Ljubljani, na Starem trgu

prilporeča

svojo veliko zalogo
narejenih oblek.

Dobro blago.

Nizke cene.

„Adrija“

Drogerija. • Fotomanufaktura.

B. Čvančara, Ljubljana, Šelenburgeva ulica
ima v zalogi

priznana izborna sredstva
za negovanje kože.

Cvetlični sneg.

Različna toaletna mila, parfumi i. t. d.

≡ Špedicija in komisija ≡

„BALKAN“

Podružnica: Ljubljana, Dunaj. cesta 33
v „Prvem ljubljanskem javnem skladišču“.

Centrala v Trstu.

== Prevažanje blaga in pohištva. ==

Selitve s patent. selitvenimi vozovi

Skladišče. na vse strani. Zacarinanje.

Zmerne cene!

Točno in solidno!

Edina

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek